

KRONIEK

Grolsch

September 1996 - Jaargang 16 - Kwartaaluitgave voor het personeel van de Grolsche Bierbrouwerij - Nr. 3

Bierdrinkers zijn gelukkige mensen.

Stel, er zou geen bier op de wereld zijn. Wat zou het dan saai en ongezellig zijn. Wat zouden we dan niet allemaal moeten missen?! Teveel om op te noemen. Maar gelukkig is er wel bier op deze wereld. En niet zomaar bier, nee, er is een heel assortiment bieren en allemaal uit de ketels van onze brouwerij. Daarom zijn we zo gelukkig, want ga maar na: voor elk seizoen hebben we een eigen bier.

COLOFON

Grolsch Kroniek

Nr. 3, 16^e jaargang, september 1996.

Een driemaandelijke uitgave, bestemd voor het personeel van Grolsche Bierbrouwerij.

Redactie-adres

Grolsch Kroniek
Postbus 55
7500 AB Enschede

Redactie-raad

J. Analbers
P. van Rooijen
P. Gaasendam
G. ten Cate
P.E.A. Könings

Vormgeving

Pitch Advertising Marketing b.v., Enschede.
Foto's concert Tina Turner: Fotostudio Dema.

* 1996 - Nadruk van deze uitgave in welke vorm ook, geheel of gedeeltelijk, in het Nederlands of in enige andere taal, is zonder schriftelijke toestemming van de uitgever niet toegestaan.

Nu de zomer voorbij is, maken we ons op om de herfst goed door te komen.

De herfst. Vallende bladeren, regen, soms heel veel millimeters, wind, of soms een storm. En dan is daar onze Herfstbok. Met zijn vol-aromatische smaak, licht gezoet. Enfin, u weet het al sinds jaren. Trouwens, in dit nummer van de Kroniek staat een heel artikel over bokbier.

De echte liefhebbers, de connaisseurs onder de bierdrinkers, die hebben nog meer geduld. Die weten dat ná de herfst - als het misschien weer echt gaat vriezen - Grolsch Wintervorst zijn opwachting maakt. Nou, dat wordt weer genieten. Stoere drinkers kunnen hun geluk beproeven met het door ons gebrouwde Gulpener Gladiator, een bier met een alcohol-percentage van 10%! Dus geniet ervan, maar ken uw maat.

Nou denkt u: dat weten we eigenlijk allemaal al. Maar is er dan nog iets bijzonders, iets nieuws te melden? Jawel. Wat denkt u van het jaar 1997? Het jaar, waarin we het feit zullen herdenken, dat onze vermaarde beugelfles al 100 jaar bestaat? Nou, dat gaat gevierd worden. Heb ik teveel gezegd? Zijn bierdrinkers en bierliefhebbers geen gelukkige mensen? Ik dacht van wel.

Trouwens, als er geen bier was geweest, dan hadden we Tina Turner ook moeten missen. Dan was de Grolsch Horeca Academie ook overbodig, om maar wat te noemen.

Nu de naam Tina Turner toch gevallen is, moeten wij u hierbij nog melden, dat uit de vele reacties (brieven, kaartjes en faxen) ons is gebleken, dat het feest op 7 september in Amsterdam bij velen goed in de smaak is gevallen. Dat vinden wij fijn om te horen. Zo ziet u maar: Bierliefhebbers zijn gelukkige mensen!

Resultaten.

Koninklijke Grolsch N.V. heeft

over de eerste zes maanden

van 1996 een netto-winststij-

ging gerealiseerd van 11%.

De netto-omzet (inclusief

accijns) nam met 23,0% toe

naar f 319,9 miljoen (eerste

half 1995: f 260,1 miljoen).

venture met Bass in Engeland. Het bedrijfsresultaat steeg met 20,6%, van f 29,5 miljoen naar f 35,5 miljoen. De liquide middelen zijn afgenomen als gevolg van de inkoop van convertibles en eigen aandelen, waardoor de rentebaten daalden. De post rentelasten/rentebaten veranderde hierdoor van een bate van f 2,1 miljoen in de eerste helft van 1995 in een last van f 1,3 miljoen. Het resultaat voor belastingen bedroeg f 34,3 miljoen (eerste halfjaar 1995: f 31,6 miljoen). Dit resulteerde na aftrek van belastingen in een 11,0% hoger netto resultaat van f 21,0 miljoen (eerste helft 1995: f 18,9 miljoen).

(30 juni 1995: 16.348.946), resulterend per aandeel van f 2,00 nominaal in een winst van f 1,32 (eerste helft 1995: f 1,16).

Vooruitzichten.

Het zomerweer in een aantal Noord Europese landen is dit jaar tot dusverre matig geweest in vergelijking met de tropische maanden juli en augustus van 1995. Hierdoor zal onder meer de Nederlandse biermarkt in de tweede helft van dit jaar enigszins lager uitkomen dan in het tweede halfjaar van 1995. De verkoopkosten van de groep zullen hoger uitkomen, terwijl de rentelasten eveneens zullen toenemen.

Netto-winst Grolsch met 11% toegenomen.

Deze stijging is vooral toe te schrijven aan de positieve ontwikkeling in Nederland alsmede een sterke afzetgroei van onze export, onze deelneming in Polen en van onze joint

Door conversie enerzijds en de eerder bekend gemaakte inkoop van eigen aandelen anderzijds, nam het aantal in omloop zijnde aandelen per saldo af met ca. 2,5% tot 15.957.773

Hier staat evenwel tegenover dat wij verwachten dat het marktaandeel in Nederland zich ook in de tweede helft van dit jaar positief zal ontwikkelen. Ook voorzien wij een voortgaande stijging van het (in Nederland gebrouwen) exportvolume alsmede de afzet van onze deelnemingen in het buitenland.

Op grond van de hierbovengenoemde ontwikkelingen en onder voorbehoud van bijzondere omstandigheden verwachten wij per saldo voor geheel 1996 wederom een winststijging, hetgeen in overeenstemming is met de eerder afgegeven prognose.

Geconsolideerde winst- en verliesrekening 1 januari - 30 juni

(in duizenden guldens)	1996	1995
Netto omzet	319.887	260.086
Mutatie voorraden gereed produkt en halffabrikaten	12.957	4.226
Overige bedrijfsopbrengsten	2.278	2.619
	15.235	6.845
Som der bedrijfsopbrengsten	335.122	266.931
Som der bedrijfslasten	299.601	237.466
Bedrijfsresultaat	35.521	28.465
Uitkomst der financiële baten en lasten	-1.252	2.094
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belastingen	34.269	31.559
Belastingen over resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	-13.347	-12.832
Resultaat deelnemingen	67	186
Resultaat uit gewone bedrijfs uitoefening na belasting	20.989	18.913

Raad van Bestuur

40 jaar Ondernemingsraad bij Grolsch

Tijdens een druk bezochte receptie op 30 mei j.l. werd het feit

herdacht dat het 40 jaar geleden was, dat bij de Grolsche

Bierbrouwerij de Ondernemingsraad werd geïnstalleerd.

Tijdens deze receptie werd het woord gevoerd door de heer J.

Troch namens de directie, door de heer J. Westendorp sr., die

jarenlang voorzitter van de ondernemingsraad is geweest en

tenslotte door de heer J. Westendorp jr., de huidige voorzitter.

Met genoegen kon worden geconstateerd dat vele medewerk(st)ers, die in de voorbijgaande jaren zitting hebben gehad in de ondernemingsraad, tijdens deze receptie acte de présence gaven. Vele herinneringen uit het verleden werden aldus opgehaald.

Inmiddels hebben al onze medewerkers en medewerksters het boekje ontvangen 'De raad in kaart', dat de ondernemingsraad heeft uitgegeven ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan. Als inleiding van deze brochure is een hoofdstukje opgenomen met als titel 'Bier maakt spraakzaam'. Het lijkt ons goed om dit hoofdstuk hieronder nog eens af te drukken.

Bier maakt spraakzaam.

Volgens de volkswijsheid maakt bier spraakzaam. Niet zelden wordt hieraan toegevoegd, dat het café vaak het voorportaal is geweest van de vooruitgang. Als dit waar is, dan mag het niet verwonderlijk heten dat Grolsch al vroeg kon bogen op een ondernemingsraad. De installatie vond 40 jaar geleden plaats, op 29 mei 1956 in Groenlo, en daarop is toen ongetwijfeld een biertje gedronken. De koppen werden bij elkaar gestoken in Hotel 't Centrum'. De aanleiding vormde een CAO-onderhandeling. Het waren de katholieke vakorganisatie St. Willibrordus en de Christelijke Bedrijfsgroepen Centrale die toen het advies gaven om de medezeggenschap bij Grolsch te organiseren in een ondernemingsraad.

Tot de 'mensen van het eerste uur' behoorden de heren Th. Notten en H.A. Sonderen. Zij namen zitting in de raad namens de productie- en transportafdeling in Groenlo. Th.J. Porskamp en W.J. Tanck zaten er voor het administratieve en

leidinggevende personeel van Groenlo en Enschede. En de afdelingen productie, transport en administratie in Enschede werden vertegenwoordigd door F.J. Golbach, A.F. Kamphuis en H.Th. Klein Gunnewiek.

De eerste raadsvoorzitter was de heer J.P.G. de Groen. Tot eerste secretaris werd gekozen de heer Klein Gunnewiek. De heer A. Grul voerde het woord namens St. Willibrordus en de heer B. de Jonge namens de Christelijke Bedrijfsgroepen Centrale. Grolsch had ook in die tijd reeds de reputatie een hechte groep te zijn. Er werd veel voor de medewerkers gedaan. Maar er werd ook hard gewerkt en goed verkocht. Die verkoop ging nog beter toen rond 1959 de slagzin 'Vakmanschap is Meesterschap' werd ingevoerd. Wanneer daarmee in het toenmalige weekblad 'De Katholieke Illustratie' werd geadverteerd, ging de bierkraan meteen harder lopen.

Het werk van de OR stond in die tijd nog in de kinderschoenen. Tot 1962 werden er twee vergaderingen per jaar gehouden. De raden die hierna kwamen, deden hun werk in een sfeer van voortgaande groei en modernisering. Ze groeiden mee met de onderneming en maakten volop gebruik van de ruimte die werd geboden om hun zaken professioneel te kunnen aanpakken.

In de loop der jaren kon hierdoor bij belangrijke momenten voor de onderneming steeds beter OR-werk worden verricht. Onderwerpen waren er voldoende, variërend van de gevolgen van de brand in Groenlo (1971) tot het stilleggen van de frisdrankenlijn in '76 en van het reorganiseren van de transportafdeling tot en met het efficiency-programma, waarmee het aantal vaste arbeidsplaatsen in 1994 en 1995 met ca. 80 werd teruggebracht. De reorganisatie was natuurlijk voor alle betrokkenen een krachtproef: voor de medewerk(st)ers, de bestuurder en de OR. In de onderhandelingsgesprekken kwam de OR naar voren als een volwaardige partner van zowel de bestuurder als de vakorganisaties.

Deze professionele ontwikkeling heeft zich vervolgens in een versneld tempo voortgezet en in dit jubileumjaar krijgt deze vorm door de presentatie van een OR-beleidsplan, dat voor elke volgende gekozen raad als leidraad zal gaan dienen voor vakbekwaam OR-werk

Redaktie

Iedereen zoekt zijn eigen bus op (weet u uw busnummer nog?).

De ArenA steekt met zijn dak ver boven de moderne gebouwen van Amsterdam Zuid Oost uit.

12 bussen uit Enschede en nog eens 9 uit Groenlo vertrokken in colonne op weg naar Amsterdam.

Tina Turner

Al waar zij stuk voor stuk door de tourniquets naar binnen konden.

Na de lange bustocht was er een run op de verschillende stands.

Uitgerust met witte pet liepen de 3000 T.T.-fans langs het stadion naar ingang Zuid H.

Terwijl anderen rustig op hun beurt wachtten en elkaar veel te vertellen hadden.

Tina Turner wat een belevenis

Klokke negen uur betrad zij het podium en bracht in één klap de Amsterdam Arena in extase. Twee uur lang bracht zij met haar songs, verpakt in één grote geweldige show, vijftigduizend fans in vervoering. In in die grote menigte bevonden zich maar liefst 3000 mensen, die getooid waren met een witte pet: een Grolsch-ArenaA-cap.

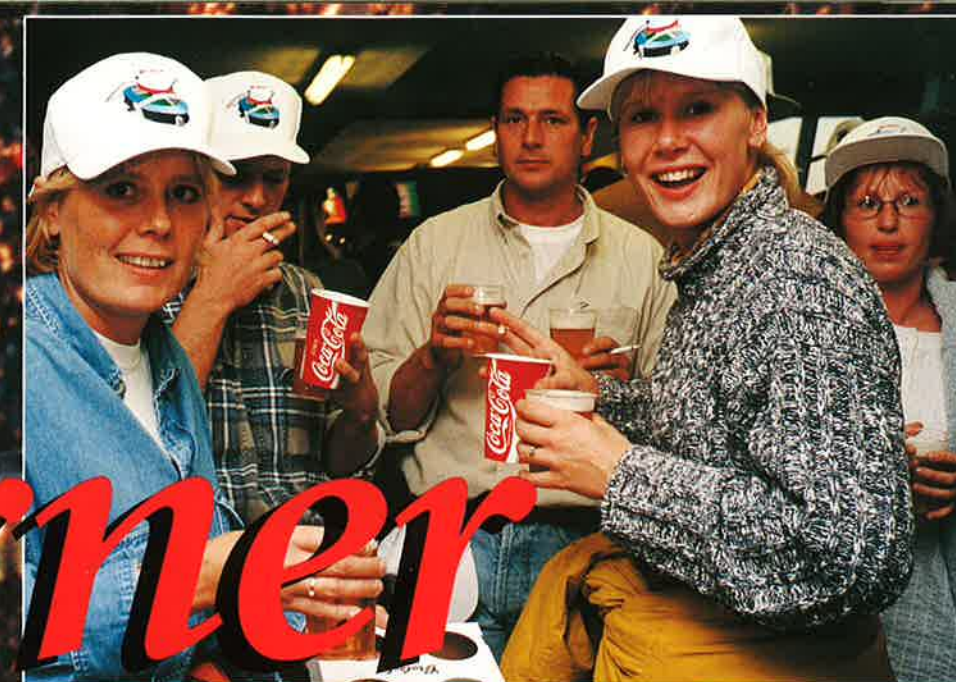

Op de tribunes werd goed getraind op de wave.

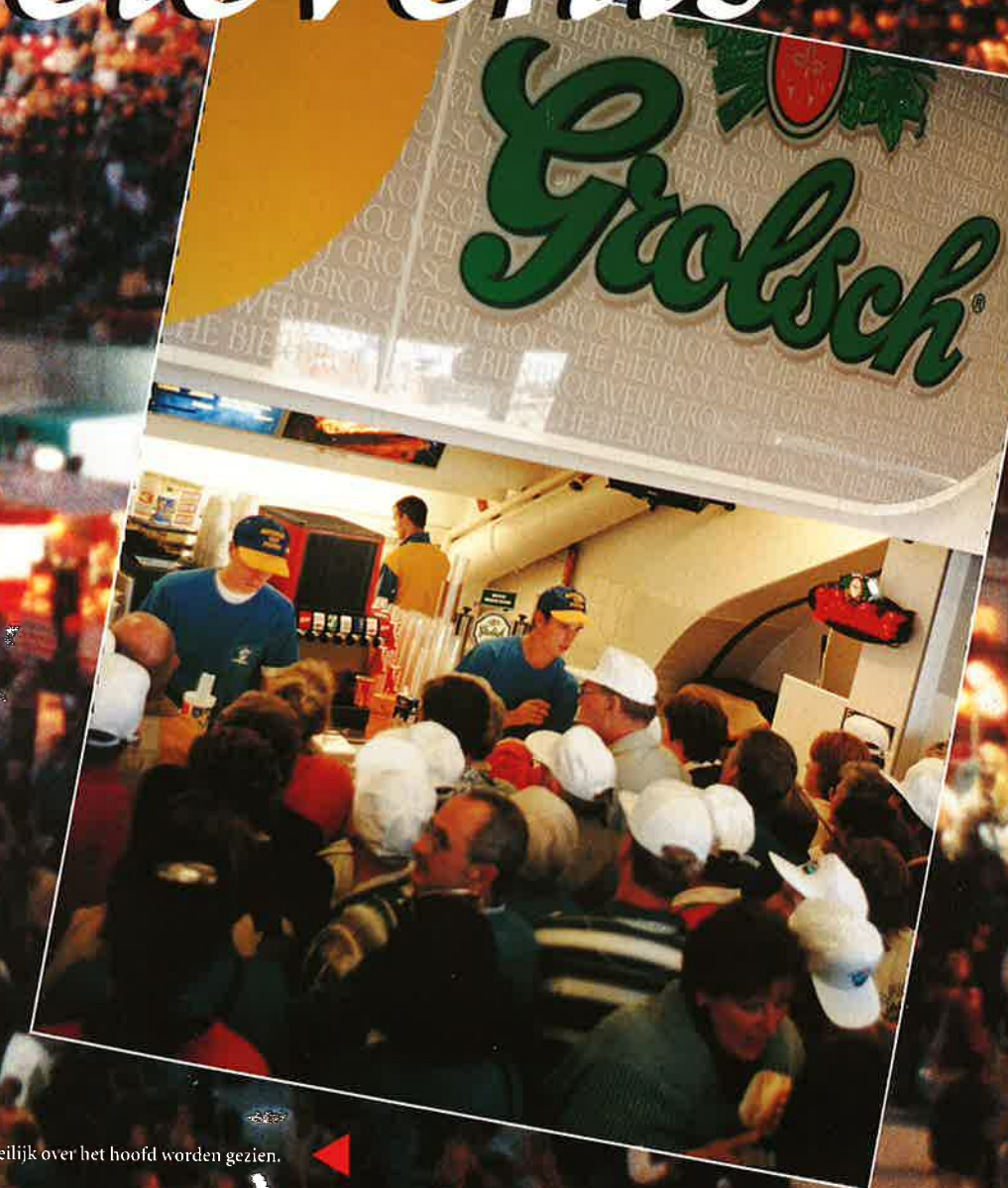
Ook bij onze DON-agenten zat de stemming er goed in.

Op dek vier was het gezellig toeven.

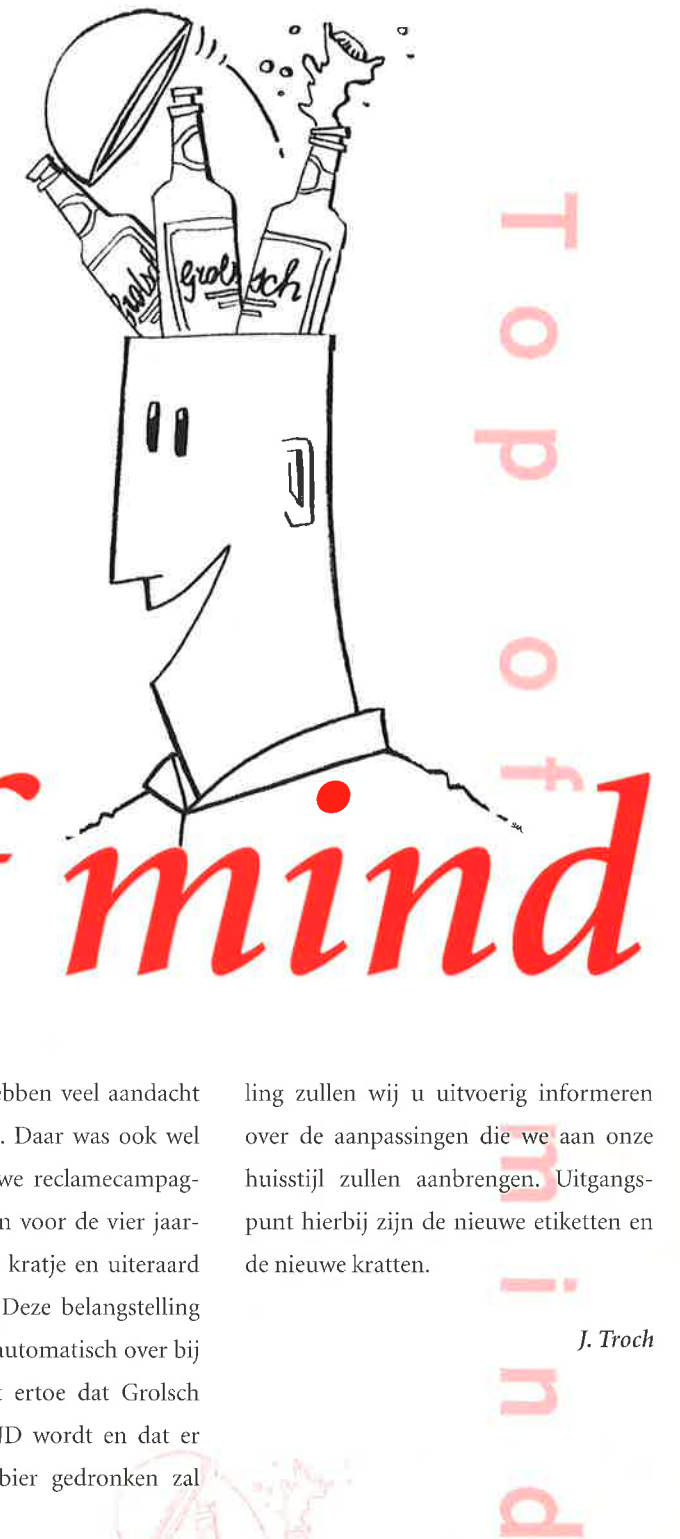
Ruim 1000 Grolsch-medewerkers, gepensioneerd en vutters met hun partner, vergezeld van nog eens 500 medewerkers met partner van alle DON-agenten beleefden de avond van het jaar. Uit alle delen van het land waren zij per bus naar Amsterdam gereisd en konden met behulp van de ArenaA-cards zich te goed doen aan allerlei lekkere dingen die in de ArenaA voorhanden waren. Om kwart over twaalf 's avonds reden de bussen het parkeerterrein in Amsterdam weer af, op weg naar huis. De laatste bussen hebben om 03.15 uur hun motor afgezet. We weten nu allemaal hoe groot de Amsterdam ArenaA is. Dat het veruit de grootste sport- en cultuurtempel van Nederland is geworden en vooral dat Grolsch de belangrijkste leverancier is van de Amsterdam ArenaA. Dat is toch wel iets om trots op te zijn.

Wat Grolsch in de ArenaA aanwezig is, kon toch moeilijk over het hoofd worden gezien.

Wij hebben miljarden hersencellen;
deze registreren alles wat er rondom
ons gebeurt; ze verwerken de signalen
en slaan ze op. Een deel hiervan komt
terecht in ons passieve geheugen: wij
realiseren ons in feite niet bewust dat
we dat weten. Een ander deel zit in ons
actief geheugen, vooraan in onze geest:
TOP OF MIND!

Top of mind

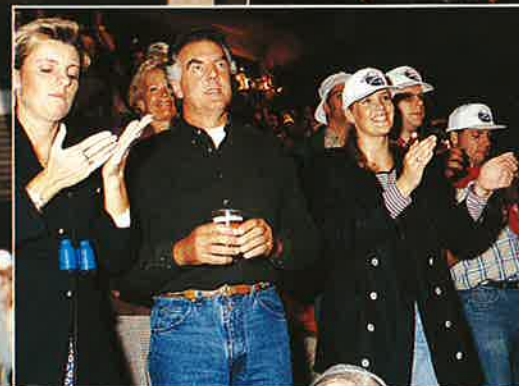
Het is van het allergrootste belang dat Grolsch TOP OF MIND is bij de consument. Wij kunnen dit eenvoudig controleren; we stellen de consument de vraag: "waaraan denkt u als u aan bier denkt?" Het eerste merk dat de consument noemt zit TOP OF MIND. Er zijn in Nederland nogal wat biermerken en er wordt veel reclame gemaakt; veel consumenten kennen diverse merken. Bij marktonderzoeken wordt ook de vraag gesteld: 'welke biermerken kent u?' Het maakt natuurlijk een erg groot verschil uit of een biermerk als eerste, bij de eerste drie of als bijvoorbeeld achtste wordt vermeld. De consument koopt primair dat bier dat TOP OF MIND is. Nog nooit heeft onze brouwerij zoveel aandacht gekregen in de media als de voorbije maanden. Zowel televisie als radio, de vakbladen als de regionale en

de nationale pers hebben veel aandacht besteed aan Grolsch. Daar was ook wel reden toe: een nieuwe reclamecampagne, de diverse prijzen voor de vier jaartijden, het nieuwe kratje en uiteraard Amsterdam ArenA. Deze belangstelling van de media komt automatisch over bij de consument, leidt ertoe dat Grolsch meer TOP OF MIND wordt en dat er dus meer Grolsch bier gedronken zal worden.

Het beeld dat de consument zich vormt over onze brouwerij ontstaat niet alleen via de media en onze reclamecampagnes. Nog veel belangrijker voor onze uitstraling is de kwaliteit van ons bier en het positieve gedrag van onze medewerkers. Daarenboven moeten wij een eenduidig en consistent merkbeeld naar buiten dragen. En dat is voor nog veel verbetering vatbaar. Rond de jaarwisse-

ling zullen wij u uitvoerig informeren over de aanpassingen die we aan onze huisstijl zullen aanbrengen. Uitgangspunt hierbij zijn de nieuwe etiketten en de nieuwe kratten.

J. Troch

In Warm applaus voor Tina Turner.

Er waren maar liefst 50.000 mensen op dit concert afgekomen, een stadion vol.

Vanaf onze tribunes was het concert van Tina Turner heel goed te volgen. Je had een prachtig zicht op het podium.

Op de laatste vrijdag van november in 1990 waren de heren

J. Tilmans (ex-directeur van Stadion Amsterdam N.V.) en

A. van Eijden (toen nog de financiële man in het Ajax bestuur)

op bezoek bij onze algemeen directeur J. Troch: Of er met

Grolsch te praten viel over het tot stand brengen van een nieuw

stadion in Amsterdam. Ja, dat kon en tien dagen later was de

deal rond. Grolsch was de eerste founder van wat door velen

inmiddels het modernste stadion in de

wereld genoemd wordt. De founders die

volgden waren ABN-AMRO, Philips, PTT-Telecom, Ballast

Nedam/Bam Bredero, Coca Cola, Amsterdam Rai en de

Staatsloterij. Elk van de founders investeerde fl.5 miljoen,

Philips het dubbele.

Meer dan een stadion alleen.

Op 26 november 1993, een koude mistroostige dag, ging de eerste paal de grond in en op een mooie zomeravond, op 14 augustus j.l., werd de Arena officieel geopend door Koningin Beatrix. De vrijdag hieraan voorafgaand, op 9 augustus j.l., werd op camping 'Het Marveld' in Groenlo een contract getekend tussen Grolsch en Ajax, dat onze brouwerij aan het wereldkampioensteam van 1995 verbindt als subsponsor; voor fl. 450.000 per jaar, voorlopig voor een periode van drie jaren. En, zoals iedereen wel weet, is Ajax de vaste bespeler van de ArenA, waarin veel meer staat te gebeuren dan voetbal alleen. De ArenA is een multi-funktioneel theater, waar van alles te doen zal zijn. Met Tina Turner hebben we dat allemaal kunnen zien en horen!

Ook is mij ter ore gekomen dat een slimme fotograaf in de hoofdstad het alleenrecht verworven heeft om bruidsparen op de middenstip te vereeuwigen. En het schijnt dat al heel wat toekomstige bruidsparen geboekt hebben in de ArenA voor hun bruiloft!

Reclameborden.

Ik heb vele nieuwsgierige vragen van journalisten, kennissen en burens, maar ook van onze eigen medewerkers gekregen over wat zo'n foundership nu precies voorstelt. Maar ik werd ook aangeklampt over het waarom van een Amstelbord tijdens de supercup in 'onze' ArenA. Op deze en andere vragen zal ik proberen een zo eenvoudig mogelijk antwoord te geven. Maar wees gewaarschuwd, want contracten met kleine lettertjes zijn meestal niet simpel toe te lichten.

Eerst de ArenA.

Grolsch heeft meegedaan in de financiering en is nu voor een stukje eigenaar van het stadion. Hierop staat, zou je ver-

simpeld kunnen zeggen, onze founders-loge met op het terras daarvoor 10 eigen zitplaatsen, waarin we bij wijze van spreken 365 dagen per jaar, gedurende 24 uren, terecht kunnen. In deze ruimte kunnen we gasten ontvangen, zoals bijvoorbeeld onze klanten van horeca en thuisverbruik of andere relaties die voor de brouwerij belangrijk zijn. Maar je kunt bijvoorbeeld ook de winnaars van een actie onder de consumenten verrassen met een avondje ArenA.

Horecacontract.

Belangrijker is nog, dat we veel bier gaan verkopen, aan de bezoekers van evenementen en concerten en aan de supporters van Ajax alcoholvrij (en misschien ooit weer eens alcoholhoudend). En natuurlijk zijn al onze bieren exclusief aanwezig in de diverse restaurants en bars. Het foundership vertegenwoordigt dus vooral een puur zakelijk horecacontract. Maar er is meer. Grolsch heeft te allen tijde het recht om in acties voor de horeca en thuisverbruik of in andere uitingen de ArenA als kapstokpunt te gebruiken. Zie bijvoorbeeld de beugel als het afsluitbare dak in de tv-commercial of het verloten van gratis kaartjes voor het bijwonen van het Tina Turner concert.

Tenslotte hebben wij, net als alle andere founders, bij alle evenementen die in de ArenA gaan plaats vinden, het eerste recht op sponsoring. Dit betekent praktisch dat de organisator van een evenement zich eerst bij de founders dient te melden

en te vragen of zij van hun rechten gebruik willen maken. In de praktijk zal Grolsch natuurlijk lang niet aan alles meedoen. Doodeenvoudig omdat we het geld daar niet voor hebben. Maar het kan ook zijn dat een bepaald evenement niet aantrekkelijk voor ons is, omdat het niet bij onze doelgroepen aansluit. Wel heeft Grolsch dan het recht om reclame-uitingen van concurrenten te weigeren. Onze brouwerij kan overigens besluiten van dat recht geen gebruik te maken.

reclame-uitingen van concurrenten te verbieden. Dit geldt bij alle thuiswedstrijden van Ajax met twee uitzonderingen: Niet bij wedstrijden om de Champions League en niet tijdens de finale om de Amstel Cup (inclusief de Johan Cruijff-Bokaal). Amstel is namelijk sponsor van deze door de UEFA dan wel de KNVB georganiseerde wedstrijden. Degenen die regelmatig naar voetballen kijken, zullen zich nog herinneren dat dit laatste overigens ook van toepassing was bij de thuiswedstrij-

Vermeldenswaard is nog dat ook in het geval van Ajax er bepaalde mogelijkheden zijn om de naam, de club of spelers in te zetten bij speciale gelegenheden. Dus dat Grolsch zijn naam aan Ajax mag verbinden. Een aardig voorbeeld is de koppeling met hoofdsponsor ABN-AMRO: U kent van de STER reclame-ongetwijfeld de 10 meter brede bank, met daarop de complete Ajax-selectie, waarmee ABN-AMRO zich profileert als dé bank. Ik hoop dat U straks voor de tv, of in de ArenA, nu zelf precies weet hoe het zit: waarom wel of geen fraaie Grolsch boarding langs het veld.

Grolsch, de ArenA en Ajax

Ajax en Grolsch ondertekenen het sponsorcontract. Van links naar rechts: R. Snel, J. Troch, M. van Praag en M.U. Coronel en A. van Os.

Nu Ajax.

Aan het feit dat we subsponsor geworden zijn is natuurlijk een contra-prestatie van de zijde van Ajax verbonden. Dat is op de eerste plaats, zoals bij FC Twente en PSV, het recht om op bepaalde plaatsen langs het veld onze reclameborden te plaatsen, resp.

den van PSV. En laten we hopen dat we hier ook nog eens mee geconfronteerd gaan worden in het Diekman stadion of een ander nieuw stadion, want dat zou betekenen dat FC Twente zijn partijtje weer meeblaast. Het zou te ver voeren om alle overige rechten en verplichtingen uit beide contracten op te sommen.

C. Dubbeldam.

Hotel Restaurant Grandcafé 't Voorhuys te Emmeloord

In Emmeloord staat al vele jaren het bekende Hotel Café Restaurant 't Voorhuys. In het verre verleden was dit hét horecabedrijf van de polder. Maar die tijden waren tot voor kort voorbij. Na een aantal exploitantwisselingen greep de gemeente in en kocht het onroerend goed.

Hoera voor Emmeloord en Grolsch!

Café El Barco te Oude Wetering

Helaas zorgde de gemeente niet voor de juiste exploitant en vorig jaar volgde hier dan ook een faillissement. Het was zaak voor de gemeente om 't Voorhuys weer in ere te herstellen, zeker toen er plannen voor een nieuw theater op stapel lagen. Aangezien de familie Hellendoorn al bijna vijftig jaar een horecabedrijf, 'De Luifel', in een winkelstraat van Emmeloord bezit heeft de gemeente eens het licht bij hen opgestoken. Deze familie had een goedlopend horecabedrijf, maar wegens gebrek aan ruimte was verdere expansie niet mogelijk. De heer Hellendoorn toonde direct interesse en zo begonnen vorig jaar de voorbereidingen. De horeca en het theater moeten met elkaar in verbinding staan. Na vele gesprekken en lang onderhandelen is er in Emmeloord een droom gerealiseerd van de familie Hellendoorn, Grolsch en drankenhandel Hengst. De komende 10 jaar verwachten wij dat hier grote hoeveelheden van ons heerlijke Grolsch Premium Pilsner en onze specialiteiten uit de zwanehalzen zal stromen. Emmeloord heeft weer een uitzonderlijk compleet 'nieuw' Voorhuys, waarin een Grandcafé, een à La Carte Restaurant en een Hotel wederom het kloppend hart van Emmeloord vormen.

René den Blanken

In Oude Wetering, een dorpje net onder Zoeterwoude is vanaf de 1e week oktober Grolsch te genieten uit de kraan! Oude Wetering, een charmant dorp met een schitterende vaarroute is rijk aan bevolking wat bier drinkt, rijk aan mooie lokaties en rijk aan toeristen. Nooit eerder was daar Grolsch op tap te verkrijgen terwijl de plaatselijke SRV man zich een breuk sjouwde aan de Grolsch kratten. Eduard Stockman en Richard van Steenbergen heropenen het zeer bekende café EL BARCO. Bewust hebben zij gekozen voor het beste bier wat Grolsch heet. Ze zullen het naar verwachting zeer druk gaan krijgen en ik ook want als er in Oude Wetering een paard over de dam is dan volgen er meerdere. Het café ligt langs het water de Oude Wetering waar veel pleziervaart de revue passeert. Een goed, echt café waar ook de beroemde sateh weer op de kaart zal lonken. Na een intensieve verbouwing gaan de mannen in oktober met veel goede zin van start. De gezelligheid van binnen is vanaf de straat al te proeven door de leuke gevel. Nee, de SRV man zal geen krat minder gaan verkopen, zo stelde wij hem gerust, ook hij zal het nog drukker gaan krijgen!! Kom graag 'n keer langs.

Arnoud Zandvliet

Naast de vele sporten die door

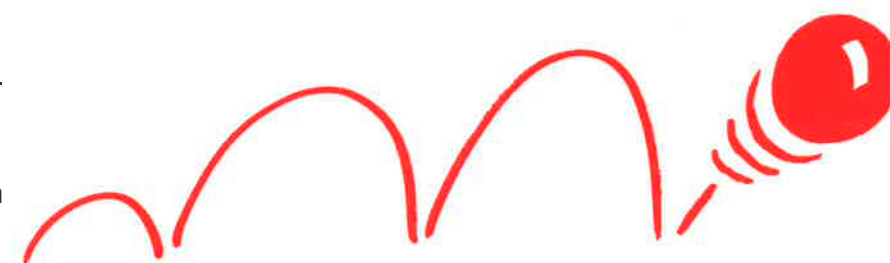
onze personeelsleden beoe-

fend worden - al of niet in

Grolsch-verband - is er nu ook

een hockeyteam dat de kleuren

van onze brouwerij verdedigt.

andere finalist Interbrew. Dit team werd opnieuw met 2-0 verslagen en de wisselbeker was van ons!

Grolsch verslaat opnieuw al zijn concurrenten.

Op zaterdag 31 augustus j.l. nam dit team deel aan het jaarlijks terugkerende CBK-hockeytoernooi, dat ditmaal werd verspeeld op het sportpark 'Ter Eem' in Baarn. Na een korte selectieperiode werden de volgende spelers het veld in gestuurd, t.w. B. Ebbers, Th. Hekker, H.R. v.d. Doe, T. Nobels, G.Christiaans, H. Brusse, O. Bouwman, P. Königs

en als gastspelers U. Roggenkamp en Th. Könings.

De volgende tegenstanders werden met krappe dan wel grote cijfers naar de kleedkamers gestuurd en wel de teams van Bavaria, Interbrew, Heineken, Amstel en het CBK-team.

Zo werd de finale behaald. Deze slotwedstrijd werd gespeeld tegen de

Uit handen van de directeur van het CBK, de heer H.E. Jonker Roelants, mochten wij de wisselbeker voor een jaar mee naar huis nemen. In overleg met de wedstrijdleiding, die in handen was van mevrouw E. van Houtum van het CBK, zal Grolsch als winnaar van dit toernooi als gastheer op gaan treden in het jaar 1997. Wij zullen dan trachten deze wisselbeker voor een tweede maal in ons bezit te stellen. Als wij terugkijken op dit toernooi, dan moet gezegd worden dat het perfect georganiseerd was, dat het onder ideale weersomstandigheden werd gespeeld, dat het bier goed smaakte en dat wij lekker gehockeyd hebben.

P. Königs

Elk jaar wordt er op de tweede zondag in september een groot bloemencorso in Lichtenvoorde gehouden. Elke wijk, elke straat maakt zo zijn eigen praalwagen.

De introductie van onze speciaalbieren bracht het bestuur van de bewoners aan de Zieuwentseweg in Lichtenvoorde ertoe om in 1996 de vier jaargetijden van Grolsch in bloemen uit te beelden. In januari al was de constructietekening helemaal klaar en werd aan de ruwe opbouw van de praalwagen begonnen. Verder werd de gehele wagen in gereedheid gebracht om op vrijdag 6 en zaterdag 7 september met negentien verschil-

lende soorten en kleuren dahlia's deze praalwagen te bekleden. Met de hele straat werd vrijdag tot twaalf uur en zaterdag tot ver na middernacht aan de praalwagen doorgewerkt. Op zondag 8 september was het grote corso. De originaliteit van deze praalwagen, gemaakt door de bewoners van de Zieuwentseweg in Lichtenvoorde én de uitgebalanceerde kleurtoepassing zorgde ervoor dat deze prachtige praalwagen in een veld van 24 praalwagens met de tweede prijs ging strijken. Onze Lentebok, de Koning van ons Zomergoud, de Herfstbok en onze Wintervorst kwamen zeer opvallend op deze praalwagen naar voren.

De vier seizoenen in bloemen uitgedrukt.

De geslaagden van de cursus '95/'96.

De nieuwe cursisten van de cursus '96/'97.

Dertien geslaagden Grolsch Horeca Academie

Op 26 juni j.l. werd, onder grote belangstelling van vrienden, kennissen en familieleden, en alweer voor de derde keer sinds haar bestaan, aan dertien cursisten van de Grolsch Horeca Academie het diploma uitgereikt. De Grolsch Horeca Academie leidt jonge, ambitieuze aspirant-ondernemers op die na hun studie een eigen bedrijf willen beginnen. Een meerderheid van al eerder afgestudeerden aan deze Academie zijn reeds met een eigen

bedrijf gestart, of zijn als bedrijfsleider in de horeca werkzaam. Inmiddels is de Grolsch Horeca Academie al weer voor de vierde maal aan het cursusjaar begonnen. Achttien nieuwe studenten volgen wekelijks de lessen bij ons op de brouwerij. Ook zij zullen volgend jaar hopelijk het diploma binnenhalen.

Enschede

Nieuwe medewerkers Enschede

Hof van 't, Koenraad Johannes
Geboren 04 augustus 1965 te Maas-
sluis. Wonende te Haaksbergen aan de
Bizetstraat 33. Functie: Marketing
research manager afd. Marketing.
In dienst 01-06-'96.

**Warmerdam, Theodorus Petrus
Gerardus**
Geboren 02 december 1971 te
Noordwijk. Wonende te Enschede aan
de Brandemaatweg 100. Functie:
Medewerker verslaglegging & control
afd. Financiële Administratie.
In dienst 01-07-'96.

Apeldoorn, Johannes Hendrik Maria
Geboren 20 oktober 1970 te Egmond
aan Zee. Wonende te Egmond aan Zee
aan de Rooseveltstraat 42. Functie:
Bierservicemonteur afd. Horeca Tap
Technische Service.
In dienst: 01-07-'96.

Smalen de, Bart
Geboren 15 maart 1966 te Wormer-
veer. Wonende te Sprang-Capelle aan
de Veerweg 3. Functie: General
manager Bière d'Europe afd. Export.
In dienst 08-07-'96.

Dokter, Kirsten Ingeborg Silke
Geboren 30 mei 1974 te Apeldoorn.
Wonende te Enschede aan de C.J.
Snuifstraat 42.
Functie: Secretaresse afd. Export.
In dienst 01-07-'96.

Unal, Davut
Geboren 17 april 1968 te Çaramba
(Turkije). Wonende te Enschede aan
de Geraniumstraat 59. Functie:
Allround storing- en onderhouds-
monteur afd. Elektro technische
dienst. In dienst 01-08-'96.

**Dijkstra, Frank Hendrikus Gerardus
Johannes**
Geboren 14 maart 1968 te Almelo.
Wonende te Almelo aan de Draken-
steijn 395. Functie: Logistiek assistent
afd. Export.
In dienst 01-07-'96.

Stertefeld, Tineke
Geboren 13 april 1964 te Vorden.
Wonende te Enschede aan de
Kienhuislanden 23.
Functie: Material manager.
In dienst 01-08-'96.

Koning, Melanie
Geboren 01 juni 1972 te Enschede.
Wonende te Enschede aan de Potsweg
37. Functie: Logistiek assistente afd.
Export.
In dienst 01-07-'96.

Lemstra, Maarten Robert
Geboren 28 november 1971 te
Diepenveen. Wonende te Diepen-
veen aan de Jachtrustweg 8.
Functie: Management Development
trainee afd. Financiële administratie
GBN/Grolsch N.V.
In dienst 01-09-'96.

Schaik van, Helen Maria Antonia
Geboren 14 juni 1964 te Laren (NH).
Functie: Hoofd Interne Zaken.
In dienst 15-07-'96.

Middelhoff, Steve Albert
Geboren 16 augustus 1971 te
Amstelveen. Wonende te Amsterdam
aan de Gerrit van der Veenstraat 18.
Functie: Management Development
trainee afd. Export.
In dienst 01-09-'96.

Vliet, van Jacobus Cornelis
Geboren 01 april 1972 te Alphen aan
de Rijn. Wonende te Enschede aan de
Van Diemenstraat 128. Functie:
Management Development trainee
afd. Marketing.
In dienst 01-09-'96.

Wielinga, Marcel Peter
Geboren 15 februari 1962 te
Groningen. Wonende te Deventer aan
de Oudegoedstraat 92. Functie:
Areamanager afd. Export.
In dienst: 01-09-'96.

**Van Suchtelen van de Haare, Dirk-
Jan Joost**
Geboren 05 mei 1970 te Den Haag.
Wonende te Den Haag aan de
Willemstraat 83.
Functie: Management Development
trainee afd. Export.
In dienst 16-09-'96.

Franse, Franciscus Pieter
Geboren 11 januari 1970 te
Vlissingen. Wonende te Maastricht
aan de Mr. Ulrichweg 59b11. Functie:
Management Development trainee
afd. Horeca.
In dienst 16-09-'96.

Enschede Zilveren Insignes

De volgende medewerk(st)ers hebben het zilveren insigne voor
hun 12,5-jarig dienstverband gekregen.

Bakker, J., 01-07-'96
Ebbers, B.J.M., 01-07-'96
Simmelink-Klop, C., 01-09-'96

Promoties, benoemingen en interne verschuivingen

Poppinghaus-Waaijer, L.
per 01-04-'96 Telefoniste-receptioniste.

Sisttermans, D.J.M.
per 01-11-'96 Marketing manager Export.

Kraan, F.
per 01-10-'96 Areamanager China.

overleden Enschede

De heer J.H.J. Nijkamp overleden 22-05-'96
(pensioen)

De heer P. de Lange overleden 16-07-'96
(pensioen)

Jubileum kalender Enschede

Heinsmann, A.L.

25 jaar in dienst op 02-08-'96.
Geen receptie.

Van Weert, K.M.

25 jaar in dienst op 09-08-'96.
Geen receptie.

Speelman, A.

25 jaar in dienst op 01-09-'96.
Geen receptie.

Winters-van Lohuizen, J.G.

25 jaar in dienst op 06-09-'96.
Receptie 06-09-'96.

Leusink, H.J.G.

25 jaar in dienst op 13-09-'96.
Receptie 12-09-'96.

Nordholt, G.H.

Per 01-09-'96
uit dienst met de Ouderenregeling.
Receptie 29-05-'96.

Oude Elferink, F.G.

Per 01-07-'96
uit dienst met de Ouderenregeling.
Receptie 13-06-'96.

Bruns, H.J.

Per 01-07-'96
uit dienst met de Ouderenregeling.
Receptie 13-06-'96.

Coppolecchia, N.G.

25 jaar in dienst op 13-09-'96.
Geen receptie.

Stam, J.A.

Per 01-07-'96
uit dienst met de Ouderenregeling.
Receptie 13-06-'96.

Uit dienst Enschede

Stuart, C.A.

Uit dienst 17-06-'96 wegens het berei-
ken van de pensioengerechtigde leef-
tijd.

Overkamp, H.G.

Uit dienst 22-07-'96 wegens het berei-
ken van de pensioengerechtigde leef-
tijd.

Morsink, F.G.M.

Uit dienst 26-07-'96.

Nijhuis, J.H.B.

Uit dienst 10-08-'96 wegens het berei-
ken van de
pensioengerechtigde leeftijd.

Prins, A.A.

Uit dienst 31-08-'96.

Dreijklufft, A.M.

Uit dienst 30-09-'96.

GROENLO

Nieuwe medewerker

Geurkink, Bernard Christiaan Albertus

Geboren 16 mei 1959 te Eibergen.
Wonende te Groenlo aan de Linnen-
wever 43. Functie: Storingsmonteur
Elektro, afd. Technische Dienst.

Jubileum kalender GROENLO

Nieuwenhuis, R.H.B.M.

25 jaar in dienst.
Receptie 14-11-'96.

Enschede Zilveren Insignes

De volgende medewerker heeft het zilveren insigne voor zijn
12,5-jarig dienstverband gekregen.

Heubach, M.A. 09-07-'96.

Uit dienst

GROENLO

Gerritsen, C.M.H.

wegens het bereiken van de pensioen-
gerechtigde leeftijd op 25-08-'96.

Dimmendaal, G.W.

wegens het bereiken van de pensioen-
gerechtigde leeftijd op 06-10-'96.

Terugblik

GROENLO

Sonderen, H.W.M.

25 jaar in dienst op 01-09-'96.

Reijerink, A.M.

25 jaar in dienst.
Receptie 04-07-'96.

Promoties, benoemingen en interne verschuivingen

Spekschoor, B.H.M.

per 01-06-'96 Chef Intern Transport & Magazijnen.

Beloonde ideeën + korter omschrijvingen

Mevrouw M. Lammers diende het idee in om de declaraties van reis- en verblijfkosten efficiënter te boeken door aanpassing in het Oracle-programma. Dit idee zal zo spoedig mogelijk worden uitgevoerd.

De heer P. Diepeveen van de Afvulling Kleinverpakking bracht het idee in om op diverse centrale plaatsen binnen de brouwerij rolstoelen te plaatsen, zodat bij calamiteiten direct een rolstoel beschikbaar is. Zijn idee is inmiddels uitgevoerd.

De heer H. ten Wolde opperte met zijn idee om de strips van de inpakker colonne 10 te verlengen, zodat de flessen niet meer met de hals onder de strips vast kunnen komen te zitten. Ook dit idee is inmiddels uitgevoerd.

De bus van Enschede

Aanmoedigingspremies:

A. Smink, Brouwhuis

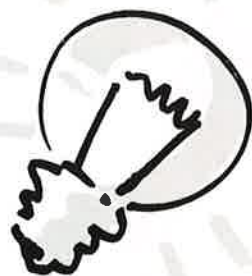
J.J.H. de Meijer, Bewaking

R. Wever, Brouwhuis

De heer A.E. van der Horst diende het idee in voor het invoeren van een centraal meldpunt, waardoor het voor alle medewerkers van Grolsch mogelijk is om hun suggesties op dit meldpunt kenbaar te maken. Inmiddels is dit meldpunt in het leven geroepen onder telefoonnummer 294.

De heer W.G.M. Tönis diende het idee in om een afvoerzeefbak bij colonne 9 te plaatsen, waardoor de etiketten in de bak achterblijven. Dit idee zal worden uitgevoerd.

De heer A. Stappenbeld heeft een tweetal ideeën ingediend waarin hij voorstelt om bier vanuit druktankkelder 3 terug te drukken in voor en nalooptank, waardoor er een aanzienlijke besparing ontstaat. Dit idee is inmiddels uitgevoerd.

Op 15 juni jl. werd aan maar liefst 230 kinderen van de leefgemeenschap verstandelijk gehandicapten "t Bouwhuis" een onvergetelijke dag bezorgd.

twee uur colonne rijden. Ook Grolsch heeft zijn steentje ertoe bijgedragen om deze dag tot een groot succes te maken. Acht chauffeurs, t.w. John Kuipers, Koen Weijndijk, Henk Wilbers, Henry Kraayenvanger, Gerrit Homeijer, Jan Fischer, Jan Nijhuis en Joris Konings verzamelden zich die ochtend om 10.00 uur met al die andere trucks bij het ExpoCenter te Hengelo. De kinderen werden met bussen naar deze ver-

zamelpaats gebracht en werden één voor één in de trucks gezet. Om half elf zette de stoet zich in beweging, vooraf gegaan door politieagenten op motorfietsen voor de begeleiding. De tocht voerde langs Almelo, Vriezenveen, Geesteren, Tubbergen, Borne en weer terug naar Hengelo. U zult begrijpen dat het voor deze kinderen een onvergetelijke dag is geweest.

Trucker Run

Een reeks van bedrijven uit Enschede e.o. hadden 230 trucks met chauffeur beschikbaar gesteld om deze kinderen een tocht te laten maken van meer dan

's Ochtends vroeg werden alle trucks onderworpen aan een grote was- en poetsbeurt.

De kinderen werden één voor één door hun begeleiders of ouders in de trucks gezet.

Bij het ExpoCenter te Hengelo werden alle trucks op nummer gesorteerd en het wachten was op de kinderen.

Het was een prachtgezicht om die acht gele Grolsch-trucks te zien weggrijden.

Chièvres Air Base

Zondagmorgen 23 juni 1996, 03.00 uur:

Een touringcar chauffeur van Arke en ik staan klaar om in Enschede, Almelo, Holten en Deventer leden van de Koninklijke Nederlandse Vereniging 'Onze landmacht' op te halen voor een bezoek aan Chièvres Air Base in Zuid België. Onze leden uit heel Overijssel zijn ware luchtvaart-enthousiastelingen en zien er niet tegenop om 400 km te reizen voor een luchtvaartshow deze keer ook het fameuze Amerikaanse F16-team zijn kunnen zal laten zien.

Al rijdend door België zie je aan de reclameborden onderweg bij de tientallen restaurants nog steeds dat bijna ieder stedeke zijn eigen biersoort hoog in het vaandel voert. Maar wat zagen wij op Chièvres, een 100% Amerikaanse verzorgingsbasis voor

het NATO-SHAPE hoofdkwartier in Mons-Brussel? Bij de entree reeds Grolsch tussen alle wereldmerken. In de ontvangsttent voor VIP's stond de Grolsch-tap temidden van alle NATO vlaggen. Buiten voor het tienduizend koppig publiek o.a. de Grolsch-tank 5005 vers aangevoerd voor de bevoorrading van tap en terrassen en dat in gezelschap van een NATO-OTAN (radar) AWACS vliegtuig en vele andere NATO vliegtuigen. Laat in de middag op de terugreis naar Twente heb ik met de leden in onze bus nog wat nagepraat over deze fraaie luchtvaartdag. Niet onvermeld mag blijven dat het chauvinisme over de Grolsch aanwezigheid doorbrak en met enige trots meermalen werd genoemd.

Op de regenachtige 'Open Dag Twenthe' van 6 juli j.l. hebben wij een paar duizend 'One day.' plastic tassen kunnen uitdelen onder het motto 'Van buiten droog, van binnen nat' zodat onze bezoekers hun stickers, posters en andere documentatie droog konden houden. Wij als KNVOL waarderen deze ondersteuning en hopen u wereldwijd te blijven ontmoeten.

Namens Bestuur en Leden,

Jaap Laar, Voorzitter

Zomerstart in Berlijn

Jens Höhne en Thomas Flug, de eigenaars van de Albert's bar in Berlijn, hadden een vliegende start van de zomer dit jaar. Op 21 juni werd het begin van de zomer gevierd met een Grolsch Summerblond party. Het was dan ook echt 'fun in the sun'. Het weer was prima, het Grolsch Summerblond smaakte prima en alle iedereen was zeer verheugd over dit voor onze oosterburen nieuwe produkt. Al met al een prima manier om de zomer te beginnen.

Ook Grolsch Zomergoud vliegt mee

KLM Catering Inflight Services is de afdeling binnen onze nationale luchtvaartmaatschappij die wereldwijd het assortiment bepaalt van alles wat aan boord geconsumeerd wordt.

Binnen de cateringbranche loopt men voorop voor wat betreft de ontwikkeling van hun diensten en zoekt men immer naar produkten waar men haar gasten mee kan verrassen.

Voor Grolsch is het een goede zaak om haar produkten via de KLM onder de aandacht te brengen van hen die nog onvoldoende met onze bieren bekend zijn.

Na de beugelfles in de inmiddels opgeheven Royal Class, biedt de KLM haar gasten op Europese en Noord-Atlantische vluchten al geruime tijd Grolsch Premium Lager in 33 cl blikjes aan.

Wie deze zomer met de KLM naar een Europese vakantie- of zakenbestemming is gevlogen, heeft de kans gehad twee nieuwe verpakkingen van Grolsch onder ogen te krijgen.

Sinds juni heeft KLM op Europese vluchten het 25 cl blikje Grolsch Premium Lager in het assortiment opgenomen. Ook de verpakkingen van collega-brouwers zijn voor Europese vluchten teruggebracht van 33 cl naar 25 cl. De trolleys, de karretjes van waar-

uit de stewardessen en stewards tijdens de vluchten de drankjes en versnaperingen aan de gasten verstrekken, hebben een beperkte ruimte en kunnen maar een bepaald aantal blikjes meenemen.

De keuze voor kleinere blikjes pilsner werd gemaakt om zodoende ruimte te scheppen voor de steeds toenemende vraag naar variatie. De uitbreiding van het assortiment met Summerblond; het exportbroertje van Zomergoud, verpakt in een blikje van 25 cl is hier een goed voorbeeld van.

Deze zomer hebben enkele honderduizenden gasten van onze nationale luchtvaartmaatschappij kennis kunnen maken met Summerblond; dit frisse speciaalbiertje aan boord van KLM komt uit Twentse brouwerketels.

Over happige makrelen en dorstige kelen.

Het is een nuttige zaak om af en toe op de publicatieborden te kijken. Daar hing al enkele weken de aankondiging van 'een dagje vissen op de Noordzee', georganiseerd door visclub Pijpe Grolsch. Dat sommige collega's wat minder gevoelig zijn voor deze manier van informeren, bleek op de vrijdagmiddag ervoor.

Er werd niet alleen gevist, er werd ook uitgerust en rondgekeken.

Brouwer Henny Janssen was ervan uitgegaan dat er, zoals het de echte sportvisser betaamt, in het holst van de nacht vertrokken zou worden. Niets was echter minder waar, want de karavaan van twee busjes en een auto ging pas op de christelijke tijd van negen uur op zaterdagmorgen 17 augustus weg en ook Henny zat er uitgeslapen bij. De reis naar Den Helder verliep zo voorspoedig dat we al om half twaalf aan de kade konden parkeren.

Voordat 'onze' boot zou komen, werden er bekertjes koffie, maar ook koele dranken genuttigd. Op het teken van veiligheidsdeskundige en mede-organisator Jos Denissen kon het schip worden geënterd, om zo iedereen van een plek voor de hengel te voorzien.

De grijs bebaarde schipper kon zijn eerste scheldkanonnade op ons afvuren - er zouden er nog velen volgen -, want het schoonmaken van het dek was door deze invasie onmogelijk gemaakt. Een schoon dek of niet, rond 13.15 uur voer de Hendrik Karsten uit met aan boord, naast 19 Grolsch-medewerkers (waaronder ook vutters en familieleden) een aardig clubje oosterburen.

Het was kommer en kwal, de eerste anderhalf uur. Stekje hier, stekje daar, maar makrelen ... ho maar! Van zeeziekte kon geen sprake zijn, want de zee was bijna rimpelloos en het vriendelijke zonnetje moedigde onze dorst aan. De koelboxen werden gestaag leger en er was opvallend veel belangstelling voor Amber, of zou dat komen omdat iemand bijpassende glazen had meegenomen?

Sterke verhalen over nog teleurstellender visvangsten deden al snel de ronde, totdat ... bingo! De schipper was, na 35 mijl (!) varen - de krijtrotsen waren nog net buiten zicht - per ongeluk of expres op een school makrelen gestoten. De nagenoeg lege kunststof bakken werden al snel gevuld met tientallen, wat zeg

Vis en bier gebroederlijk naast elkaar.

Vissen (en soms zonder) met Grolsch

Slimme meeuwen vergezelden onze vissers en probeerden op die manier een graantje van de vangst mee te pikken.

sen uit de overvolle bakken begonnen te springen, werd het tijd voor de volgende fase ... het schoonmaken van de vissen. In de lengterichting doorsnijden, kop eraf en schoonkrabben langs de graat, daar konden we ons mee bezighouden. Broederlijk stonden de vissers naast elkaar aan een grote bak met stromend water, dat de resten wegspoelde terug de zee in. Ineens werd me duidelijk waarom er zoveel meeuwen met een vissersboot meevliegen. Eénmaal terug in Den Helder, tegen negen uur 's avonds, werd het plan opgevat om eerst wat te eten. De sug-

gestie van HTTS-er Hans Kalsbeek om een nieuwe Grolsch-relatie op te zoeken,

werd door enkele Chinees-fans getorpedeerd en zo kwamen we weer op het

water terecht: in een drijvend Chinees restaurant, naast een Russische onderzeeër (leve de wereldvrede!) Om half elf werd koers gezet naar het Oosten, met slechts één stop, ter hoogte van Muiden.

Daar werd, misschien ingegeven door vroege nadorst, menige fles en blik mineraalwater ingeslagen, maar ook de ijsjes waren populair. Zo schijnt Wim Vermeulen gesignaleerd te zijn met 3 waterijsjes en 1,5 liter spa.

Even na één uur konden de vissen verdeeld worden op het brouwerijterrein en ging ieder zijns weegs, er hoefde alleen nog maar gebakken, gerookt of gevroren te worden ... de buit was binnen!

Koen Edeling

De gevangen vis werd vakkundig schoongemaakt.

Bokbier: geliefd speciaal-bier in Nederland

Onze brouwerij draagt het nodige bij aan het speciaal-bieren

aanbod. Met de introductie van Zomergoud en Wintervorst,

afgelopen jaar, werden alle seizoenen voorzien van een eigen

bier. Toch leeft het seizoen-idee nog altijd het sterkst bij de

Herfstbok. Ook al is de Herfst- of najaarsbok van oorsprong

geen Nederlands bier, de gemiddelde consument zal in de

meeste gevallen Bokbier als eerste noemen wanneer hem naar

zijn favoriete speciaal-bier wordt gevraagd.

Oorsprong

'Ohne Einbeck gäb's kein Bock-bier'. Dat staat op de gevel van het Einbecker Brauhaus, de Duitse brouwerij waar nog altijd de Ur-Bock wordt gebrouwen. Het verhaal over het ontstaan van de naam bokbier mag bekend worden geacht. Oorspronkelijk was sprake van 'Einpöckisch Bier'; dit werd verbasterd tot Ein Bockbier, en later werd daar de bokkige afbeelding aan toegevoegd. Bokbier werd als biertype door veel andere bierbrouwende landen geadopteerd. In Nederland werd in vroegere tijden het bokbier gebrouwen van de eerste mout na het nieuwe gerst-oogstseizoen. De brouwketels werden, na het gesloten zomer-brouwseizoen, weer in gebruik genomen. Om dat te vieren werd er wat extra's gedaan. Er werd een sterker bier gebrouwen, met een hoger stamwort-gehalte, en daardoor een hoger alcohol-percentages. Door het branden van de mout en het (soms) toevoegen van smaakstoffen ontstaan diverse smaakvarianten (zie ook hierna).

Ontwikkelingen in Nederland

Na de kwalitatief matige naoorlogse bier-periode heeft het tot begin van de jaren tachtig geduurd vóór bokbier weer een zekere bekendheid kreeg. Het duurde echter wel tot 1990 om

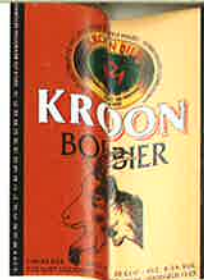
de totaal-consumptie van alle bokbier weer boven de 30.000 hl. te krijgen. Pas in de afgelopen 5 jaar is er sprake van een forse stijging, tot ruim boven de 80.000 hl. in 1995 (inclusief de voorjaarsbok). Tegenwoordig is in bijna elke horeca-gelegenheid wel een kraan gereserveerd voor de najaarsbok. De liefhebber van speciaal-bier, maar ook de gewone pilsdrinker, kijkt uit naar de presentatie, en in heel wat cafés worden al thema-avonden in herfstseer georganiseerd, met de 'bok' natuurlijk als hoofdonderwerp.

Smaken en soorten

De Herfstbok van Grolsch heeft een eigen plaats bij de bokbier-liefhebber. Qua smaakwaardering valt deze bok in de zoetige categorie. Grolsch Herfstbok bevindt zich daarbij in gezelschap van de bokbieren van de meerderheid van de grote collega-brouwerijen. 'Zoetig tot zeer zoet (snoepachtig)', dus. Dat verklaart ook waarom Herfstbok meestal nogal zwaar valt en beslist niet als doordrink-bier moet worden geconsumeerd. Een andere smaak-categorie is die van 'brande-rig/bitterig tot zoet'. Daarin vallen de bokbieren van de resterende grote brouwers. De kleine brouwers (althans, degenen die zijn aangesloten bij het Centraal Brouwerij Kantoor) vallen doorgaans in de categorie 'bitter/droog tot moutig'. In het land van oorsprong worden 6 hoofdsoorten bokbier onderscheiden. Ijs- en Blond-bokbier worden in Nederland niet gebrouwen, en voorjaarsbok valt buiten het bestek van dit artikel. Resteren derhalve:

- Tarwebok
- Dubbel
- Donker

Grolsch Herfstbok valt onder de Donkere bokbieren; kenmerken van donkere bokbieren is dat in het brouwhuis een langer en intensiever maisch-proces wordt toegepast en dat hop-variëteiten uit de duurdere aroma-klassen worden benut. Voor wie tarwe- of dubbelbok wil uitproberen: enkele grote collega brouwers voeren deze variant. Uw slijter heeft ze t.z.t. ongetwijfeld wel voorradig.

Bokbier-festival

De vereniging PINT (Promotie INformatie Traditioneel Bier) organiseert jaarlijks een Bokbier-festival. Dit evenement heeft in principe de opzet van een proeverij. Deelnemers zijn de bokbier-brouwende CBK-brouwerijen (15 in dit geval) en bijna alle kleine Nederlandse brouwers die (dan nog) bokbier kunnen leveren. Want juist bij de ambachtelijke bierbrouwers mislukt nog wel eens een brouwsel, en dan ontstaan lever problemen. All-in zo'n 25-30 deelnemende brouwers.

De opzet van het festival is als volgt:

Bij een entreeprijs van ca. f10,- (voor niet-leden) krijgt de bezoeker een speciaal glas, en een gidsje waarin alle bokbieren beschreven staan. Alle bieren worden verkocht tegen eenheidsprijs, af te rekenen met consumptiepenningen.

Het festival wordt georganiseerd over 3 dagen en 'nuchter beschouwd' heb je die dagen ook wel nodig om het gehele aanbod te proeven en te verwerken. Dit jaar wordt het festival gehouden van 1-3 november. Plaats: Beurs van Berlage te Amsterdam. Een evenement dat duizenden bezoekers kent en dat zich uitstekend leent voor collectief bezoek.

Het bokbier seizoen

Goed bokbier blijft maanden lekker. Tot de introductie van Wintervorst werd het bokbier-seizoen tot in februari/maart doorgetrokken. Traditie is de opening van het bokbier-seizoen de eerste maandag van oktober. Dan wordt op het Centraal Brouwerij Kantoor het 'eerste' vat aangeslagen. De verzamelde Nederlandse Brouwerswereld, de vakpers en veel andere genodigden heffen daar glazen. Iemand als CBK-voorzitter Hans Wiegel weet er de stemming wel in te brengen. Wist u, dat bokbier zich onder omstandigheden

ook leent voor bewaren? Als u de beheersing kunt opbrengen moet u van de a.s. nieuwe oogst toch een paar flesjes opzij zetten. U hebt dan volgend jaar al vroegtijdig uw heerlijke Herfstbok, en u kunt de twee jaargangen met elkaar vergelijken.

Het bokbierseizoen wordt traditiegetrouw geopend op het Centraal Brouwerij Kantoor te Amsterdam. Vorig jaar genoten H. Wiegel (voorzitter CBK), P. Huyskens (feestredenaar) en CBK-directeur H.E. Jouker Roelants uitbundig van het eerste glas.

Etiketten

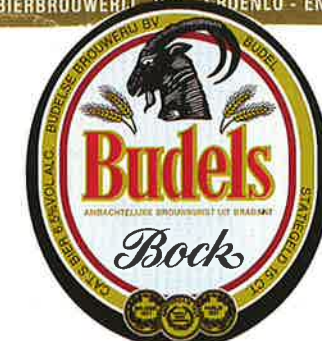
Waar de etiketten van pils-flessen nogal eens minder spectaculair zijn leven vormgevers zich vaak uit in etiketten van speciaal-bieren. Kijk eens naar de ontwikkeling van het Grolsch Bokbier-etiket overigens pas sinds vorig jaar

'Herfstbok' genaamd.

Bijgaand collage geeft enerzijds een beeld van de etiketten van enkele kleinere bokbieren. Ook het internationale aanbod wijst erop dat er meer dan voldoende mogelijkheden tot aanspreken-de vormgeving zijn! Samenvattend:

Herfstbok is en blijft op alle fronten genieten!

Koken met bier raakt meer
en meer in. Juist bokbier

leent zich voortreffelijk voor het bereiden van enkele stevige
najaars- of wintergerechten. Bijgaand een tweetal
lekkernijen die u beslist eens moet proberen!

Bokbier in de keuken

Hachée met bokbier

Ingrediënten:

- 500 gram hachée-vlees
- 75 gram boter
- 4 uien
- 1 eetlepel bloem
- 1 laurierblaadje
- 1 eetlepel azijn
- 1 koffielepel (bruine) suiker
- 2 kruidnagels
- 1 plakje ontbijtkoek
- peper en zout
- 1 flesje Herfstbok

Bereiding:

- * Bestrooi het vlees met peper en zout. Laat in een braadpan de boter heet worden en braad op een hoog vuur het vlees aan alle kanten bruin. Neem het vlees uit de pan en houd het warm.
- * Fruit de gesnipperde uien in de pan. Roer er op het einde de bloem door en laat dit licht kleuren. Giet er al roerende beetje voor beetje het bokbier bij.
- * Doe het vlees terug in de pan met de overige ingrediënten. Leg de deksel op de pan en laat alles ca. 1+1/2 uur stoven. Eventueel kan de saus nog worden gebonden met maïzena of aardappelpuree.
- * Serveren met aardappelpuree, rode kool en een glas Herfstbok.

Zuurkool met Herfstbok

Ingredienten

- 1/2 kilo zuurkool
- flesje Herfstbok
- 1 goudreinet
- 4 jeneverbessen
- peper
- gembersiroop 4 eetl.
- zuurkoolspek 1 ons per persoon

Bereiding

- * Zuurkool wassen en verder met de hand uitknijpen. Doe de zuurkool en het bokbier in een grote pan en leg daarboven op de in partjes gesneden goudreinetten. Daarboven op komt het spek en de jeneverbessen. Wat versgemalen peper erover strooien en de siroop over het spek uitsmeren. Leg de deksel schuin op de pan en laat het een 1/2 uur tot 3 kwartier zachtjes laten pruttelen totdat de suikers beginnen te carameliseren. Pas op voor aanbranden. Leg 10 minuten voor het opdienen een rookworst in de pan. Serveer de zuurkool met aardappelpuree.

**Francisco Clavet
was de sterkste in Amsterdam.**

Dennis van Scheppingen speelt
zich in de picture

Op een totaal nieuw Amstelpark werd
voor de tweede maal het Grolsch Open
(Internationaal tenniskampioenschap-
pen in Nederland) verspeeld. Het nieu-
we Amstelpark, gelegen naast de
bosbaan in Amsterdam, is een schitte-
rend tennispark geworden waar de
komende jaren het Grolsch Open
toernooi zal worden gespeeld.

Iedereen was na het toernooi vol lof
over het park, de organisatie en natuur-
lijk over het bier. Het wegblijven van
een aantal topspelers in verband met de
Olympische Spelen in Atlanta kon niet
verhindern dat de aantrekkingskracht
van dit toernooi toch zeer groot was.
Het meest opvallende feit voor
Nederland was de opkomst van Dennis
van Scheppingen, die pas in de halve
finale in drie sets verloor van El
Aynaoui. De laatste stond in de finale
tegen Francisco Clavet, die de finale in
drie sets won 7-5, 6-1, 6-1.

Na afloop van deze finale ontving
Clavet de cheque behorend bij de over-
winning en de grote zilveren Beugel uit
handen van de heer drs. P.P. Snoep.

Nieuwe trainer Braziliaans team???

Tijdens het prestigeduel in de Amsterdam ArenA op zondag 18

augustus j.l. dat overigens door PSV van Ajax werd gewonnen

zaten er tal van coaches en scouts op het ere-terras van Ajax.

In voetbalringen wordt gefluisterd dat er binnenkort een zeer opmerkelijke transfer bij de nationale coaches van zowel Nederland als Brazilië te melden zal zijn. Geruchten doen de ronde dat een coach met een duidelijke horeca-achtergrond een van de gegadigden is. Toptrainer Johan Cruijff maakte zijn vrouw erop attent dat de bedoelde coach precies voor hem zat. Wij zullen de sportcolommen in de komende tijd nauwkeurig volgen.

K o k e n m e t A a f j e *Dronken Varkensrollade* met Gulpener Gladiator

Aafje heeft dit keer een heerlijk recept bedacht met Gulpener Gladiator. Niet alleen lekker om te drinken maar ook lekker om in gerechten te verwerken.

Ingrediënten:

■ 1 kg rollade	■ 8 peperkorrels
■ 2,5 flesje Gulpener Gladiator	■ 1 laurierblad
■ 1 dl azijn	■ 1 tl. thijm
■ 2 uien	■ zout en peper
■ 2 tenen knoflook	■ 50 gr. spekblokjes
■ 1 wortel	■ boter
■ 3 takjes peterselie	■ maizena of room om te binden

Bereiding:

Pel de uien en de tenen knoflook. De wortel schrapen en in stukjes snijden. De peperkorrel kneuzen. Maak in een diepe schaal een marinade van Gulpener Gladiator, ui, knoflook, 1 dl azijn, stukjes wortel, peterselie, laurier, thijm en zout.

Leg het vlees erin en dek het af met folie. Laat het vlees 2 à 3 dagen liggen. Om de 8 uur het vlees keren zodat het regelmatig met het sap bedekt wordt. Spekblokjes in de pan uitbakken en uit de pan nemen. Vlees uit de marinade nemen en droogdeppen. Wrijf het vlees in met peper en zout. Laat de marinade koken tot je 1/2 liter overhoudt en zeef het. In een pan het braadvet en de boter verhitten en het vlees rondom bruinbakken. Voeg een scheutje marinade toe. Leg de spekjes boven op het vlees. Doe de deksel op de pan en laat het in ± 45 minuten gaarstoven. Keer om de 10 minuten het vlees en bedruip het met wat braadvet en voeg een scheutje marinade toe. Neem het vlees uit de pan en dek het af met folie om het warm te houden. Roer het aanbaksel los met de rest van de marinade. Zeef dit boven een steelpan en warm het op. Voeg tot slot de room toe (niet laten koken). Het vlees in plakken snijden en de saus apart opdienen.

Eet smakelijk

A a f j e

Gloria

Gloria von Thurn und Taxis moet een gedeelte van haar bezittingen van de hand doen om de successierechten te kunnen betalen, zo lees ik in de krant. Vervelend voor Gloria, maar ze zal toch nog wel een lieve duit overhouden. Want ze zijn schatrijk, die familie van von Thurn und Taxis, ofschoon veel van hun bezittingen uit kastelen bestaan. En aan wie kun je tegenwoordig nog een kasteel slijten? Haar overleden echtgenoot Johannes moet eens gezegd hebben, dat hij niet wist hoeveel kastelen hij wel bezat. Reken maar, dat mij dat niet zou overkomen! Als ik al in het bezit was van kastelen, dan wist ik wel precies hoeveel het er waren. Minstens één keer per jaar zou ik ze inspecteren op gebreken en ze meteen laten repareren, want als je dat niet doet met die oude behuizingen ben je binnen de kortste keren in het bezit van een bezienswaardige ruïne. Maar hoe kwamen ze nu zo rijk, die familie von Thurn und Taxis? Wel, dat zit zo: omstreeks het jaar 1500 zat Frans, Graaf von Thurn und Taxis, op de houten bank met de berecht in de erkertoren van zijn kasteel. Daar zag hij een vazal van zijn buurman een paar rotsen verderop voorbij galopperen. Moest zeker naar de Staatsraad in Worms met een brief. 't Is toch eigenlijk te gek, peinsde Frans, dat iedere edelman zijn post door zijn eigen personeel laat bezorgen. Eén man te paard zou toch tegelijkertijd een heleboel brieven kunnen meenemen. Hij dacht er nog eens over na tot hij een plan had uitgedokterd, dat voor iedere betrokkene voordelig en voor hem waarschijnlijk lucratief zou zijn. Hij liet zijn paard zadelen en reed naar zijn vriend op het kasteel tegenover het zijne. 'Adelbert,' zo sprak hij hem aan: 'Luister eens. Als jij brieven hebt voor de Staatsraad of voor jouw kinderen, wil ik er wel voor zorgen, dat die daar terecht komen. Tegen een vergoeding natuurlijk. Ik benader nog een paar mensen uit de buurt, die waarschijnlijk ook wel mee willen doen en ik doe mijn eigen post er ook bij. Dat kan allemaal door één persoon bezorgd worden, wat veel voordeliger is. Wat vind je ervan?' Adelbert zag er wel wat in, de andere edelen ook en zie daar de voorloper van de PTT. Frans schafte postkoetsen aan om in één keer nog meer te kunnen vervoeren en liet in Heppenheim stallen bouwen voor de paarden, zodat die uit konden rusten of verwisseld worden. Een herberg voor de koetsiers zette hij er meteen maar bij. De zaken gingen uitstekend en het bedrijf, waarin nu ook de nazaten van Frans werkzaam waren, kreeg ook het Rijk als klant. Ze mochten hun bedrijf de Reichspost noemen en bedongen het alleenrecht voor postbezorging. Ook werd hun de titel Fürst verleend. De Reichspost groeide en bloeide. Tot er

driehonderd jaren later toch de klad in kwam, want midden vorige eeuw deed een ander vervoermiddel zijn intrede: de trein. Die ging het winnen van de paarden en de postkoetsen. De Fürsten von Thurn und Taxis gingen dan ook graag in op het aanbod van de toenmalige regering om hun Reichspost aan de Staat te verkopen. Ze hadden allemaal het gezonde verstand van voorvader Frans meegekregen, zodat ze het geld investeerden in goedlopende bedrijven en winstgevend bezittingen. De rijkdom bleef, nam zelfs nog toe - alleen het aantal familieleden nam af. Zo drastisch zelfs, dat er in 1970 nog maar één erfprins over was: Johannes. Hij woonde alleen op het stamslot Emmeran, dat 500 kamers telde. Plaats in overvloed dus voor een grote familie, die Johannes ook graag wilde. Bovenal wilde hij graag een zoon, maar van trouwen kwam het maar niet. Hoe kom je ook aan een goede echtgenote, als je miljardair bent? Het toeval hielp hem een handje: in een bar ontmoette hij Gloria, gravin von Schönberg. Ze was negentien jaar oud en had net een woordenwisseling met haar moeder achter de rug, die wilde, dat ze meeding naar een grafelijk bal, waar ze misschien een prima huwelijkskandidaat tegen het lijf zou lopen. Gloria had de pest aan die stijve bals, zei nee tegen haar bezorgde moeder en spoedde zich naar een bar, waar ze tegen Johannes opliep, die al die bals ook zat was. 'Wat toevallig!' riep Gloria uit. 'Zeg dat wel,' zei Johannes: 'Dat is lang geleden. Wat ben jij volwassen geworden!' Gloria was namelijk een achternichtje van hem, dat hij in geen jaren gezien had. Ze mochten elkaar wel in de tijd, dat Gloria nog een tiener was en hij dikwijls bij haar thuis over de vloer kwam. Ze praatten gezellig tot diep in de nacht en ze hadden nog stof voor veel avonden meer. Johannes nam haar mee op reis naar zijn haciënda in Brazilië en wat deden ze, toen ze terug waren? Ze gingen trouwen. Kon Gloria's moeder toch nog gerust zijn.

Gloria kreeg rap achter elkaar twee dochters en een zoon. Dat belette haar echter niet de dolste feesten te geven op slot Emmeran. Als ze een heel gekke bui had verscheen ze op het TV-scherm in futuristische creaties met geel of blauw geverfd haar. Vond Johannes dat nu allemaal wel goed? Ja hoor. 'Gloria houdt mij jong,' zei hij met een milde glimlach op zijn gelaat. Desondanks heeft het hart van Johannes het begeven. En zit Gloria nu met die successierechten.

Amber.

Uitslag kleurplaat en puzzel

Prachtige, zonnige kleurplaten hebben wij van jullie gekregen. Ingekleurd met waterverf, kleurpotloden en stiften. Heel mooi. Jammer dat wij niet iedereen een prijsje kunnen geven. Sanouk Poppinghaus (3) uit Enschede, Marcelle Taalman (5) uit Groenlo en Melany Bruinsma (6) uit Assen hebben dit keer gewonnen. Zij hebben hun prijs inmiddels thuis ontvangen. Als je de kleurplaat in deze Kroniek (een mooie herfstkleurplaat) mooi inkleurt en opstuurt, win jij misschien wel een prijsje. Stuur je tekening naar: Redactie Grolsch Kroniek, t.a.v. Paula, Postbus 55, 7500 AB Enschede.

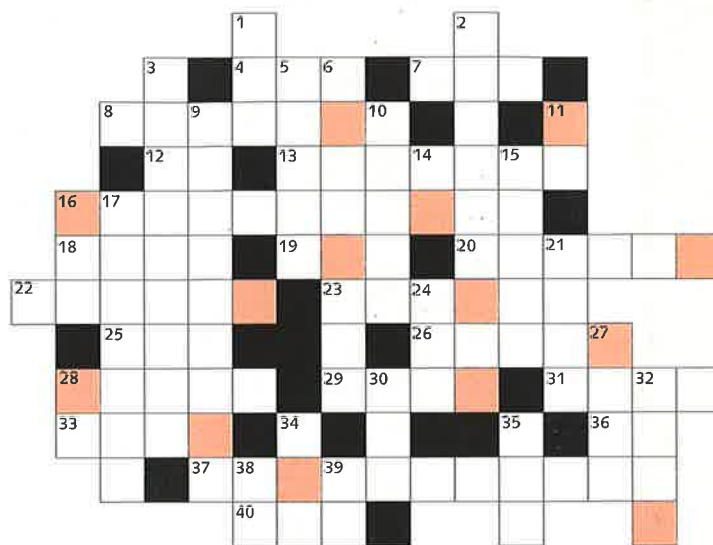
Uitslag puzzel

Veel, heel veel verschillende oplossingen heeft de redactie ontvangen. Met de letters uit de roze vakken kon men verschillende woorden vormen. Zo kregen wij oplossingen met het woord Camperstoel of campeerslot, reclame post of post reclame, zelfs respect alom. Maar het woord wat wij zochten was 'reclamespot'. J. Boerrigter uit Ootmarsum, G.J. Fischer uit Overdinkel en M. Ebberts-Koenderinck hadden het goede woord gevonden en ook de puzzel goed ingevuld. Hun prijs hebben zij inmiddels ontvangen.

Puzzel

De redactie heeft voor u een nieuwe puzzel om op te lossen. Alles moet wel ingevuld zijn en u moet met de letters in de roze vakken een woord vormen. Heeft u dit alles goed opgelost dan kunt u uw puzzel insturen naar Redactie Grolsch Kroniek, Postbus 55, 7500 AB Enschede.

Veel puzzel plezier.

Horizontaal:

4. Een boom in spé 7. Deze Europeaan past op 8. Hoe Mina deze houtsoort kon kiezen 12. Het naamloze drankorgel is behoorlijk afgekickt 13. Een tentakel als ontvang-draad 16. De journalist strijkt er de krant mee 18. Pret op zo'n vertrooide hoop 19. De herkauwer voelt zich verdraait oké 20. Geen ar om tegen te strijden 22. Te fors om het glad te laten verlopen 23. Is Ger dor, hierin wordt alles minder nat 25. Een lus in de sukkel 26. Een oor in de es van de bison 28. Te rot voor woorden zoals hij stinkt 29. Alles draait om die verdraaide slip 31. De boom waar je koopt 33. Een neet aan je voet 36. De dwarsmast is in de winter een andere slee 37. De betogervindt dat 'n monster 40. 'n Ar gedraagt zich mal

Vertikaal:

1. Olé klinkt verdraait pauselijk 2. Louise beet ze niet daar 3. O, u ervaart anders wel in welke richting het schip gaat. 5. Kwast van een bengel 6. Zuinig met geheimschrift, nee hij drukt ze gewoon in de geldautomaat 9. Opwindend knoeien 10. De lucht van de radiogolf 11. Daar is anders de noot 14. Columbus had het eerder dan de kip 15. Is 'r geen kleurling te vinden 16. Peter, Theodor en Tinus worden door Tante nogal eens genoemd 17. Zij zullen de laatsten zijn 21. Slaapt Cupido anders zijn roes uit 24. Zij loopt alleen op klinkers 27. Trek aan dit stel 28. Hoort hij bij Sien? 30. 'n Po is anders ook kleding voor de nacht 32. In de rats zit de verkeerde dokter 34. Om voor de eerste grootmoeder te zijn 35. Het behoeftige ledemaat 38. Puls zonder minus 39. De ondernemingsraad is aardig ingekort